

שֶׁלָּךְ זֶה מִדָּה בִּינוּנִית וְיֵשׁ אוֹמְרִים זֶה מִדַּת
 סְדוּם, שְׁלִי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלָּךְ שְׁלִי עִם הָאָרֶץ, שְׁלִי
 שֶׁלָּךְ וְשֶׁלָּךְ שֶׁלָּךְ חֲסִיד, שְׁלִי שְׁלִי וְשֶׁלָּךְ שְׁלִי
 רָשָׁע: (יא) אַרְבַּע מִדּוֹת בִּדְעוֹת נֹחַ לְכַעֲס וְנֹחַ
 לְרִצּוֹת יֵצֵא שֶׁכָּרוּ בְּהַפְסְדוֹ, קָשָׁה לְכַעֲס וְקָשָׁה
 לְרִצּוֹת יֵצֵא הַפְסְדוֹ בְּשֶׁכָּרוּ, קָשָׁה לְכַעֲס וְנֹחַ
 לְרִצּוֹת חֲסִיד נֹחַ לְכַעֲס וְקָשָׁה לְרִצּוֹת רָשָׁע:
 (יב) אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים מִמֶּהָר לְשִׁמוּעַ
 וּמִמֶּהָר לְאֵבֶד יֵצֵא שֶׁכָּרוּ בְּהַפְסְדוֹ, קָשָׁה
 לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאֵבֶד יֵצֵא הַפְסְדוֹ בְּשֶׁכָּרוּ,
 מִמֶּהָר לְשִׁמוּעַ וְקָשָׁה לְאֵבֶד חֲכָם, קָשָׁה
 לְשִׁמוּעַ וּמִמֶּהָר לְאֵבֶד זֶה חֵלֶק רָע: (יג) אַרְבַּע

באורים

בינונית. הוא שם תאר בלשון נקבה קאי על המדה והוא נגזר ממלת בין שהיא מלה
 מורה על דבר ממוצע בין שני דברים כמו בין האור ובין החושך (בראשית א') ור"ל
 בכאן שמדה זו היא ממוצעת בין מדת החסיד ובין מדת הרשע: נוח. הוא בינוני
 תאר על משקל טוב רק שנולד נח בקריאה בפת"ח מפני החי"ת: לכעוס. הוא
 מקור מבנין הקל שהוא פעל עומד וכן לרצות למ"ד השמוש בחיר"ק ופ"א הפעל
 בשב"א נח ועי"ן הפעל בחול"ם ובקצת סדורים ננקדה רי"ש לרצות בפת"ח ונמצא
 שהוא מקור מבנין הדגש שהוא פעל יוצא כמו בניו ירצו דלים (איוב ד') והוא טעות
 סופר כי לרצות הוא פעל עומד לפי הענין שפירושו שהוא נוח להיות מרוצה ולא
 לרצות את אחרים: קשה. הוא תאר כמו אדונים קשה (ישעיה י"ט): ממחר.
 הוא בינוני תאר מבנין הדגש וננקדה מ"ם השרש בפת"ח ולא בקמ"ץ כי על הרוב
 לא יבא תשלום הדגש על הה"א כמבואר בפרק ד': לשמוע. הוא מקור מבנין
 הקל: לאבד. מקור מבנין הדגש: רע. הרי"ש בקמ"ץ מפני ההפסק:

מקום אשר יוסף. והולכי על דרך וזולתו⁶⁵:
טו קס ביושבים גם בכאן שינה
 שלא מדעת. כי בכ"ה נמצא ביושבי. והוא
 נשמט מזה כדי שלא יבוא סמוך על סמוך. וזה
 דקדוק עניות השכל. לשנות הגרסא התפוסה
 ביד הכל. מעוני הידיעה. שכבר יבואו סמוכים
 נרדפים. אנשי בני בליעל. נהרי נחלי. ודומיהם
 רבים:

טז קסא בדבר הואיל הלך אחרי
 שר"א {סהלפס קלכר}. נגד מה שפסק עצמו
 בשערי תפלה (סימן שי"ז) ושם דבר נכונה.
 אבל לא שמר דבריו בכ"מ. ולא הוציאם לפועל.
 כי בכאן יש הפסק מאמר⁶⁶: **קסב** ושאינה
קסג אינה **קסד** ושאינה **קסה**
 ושאינה **קסו** ושאינה. הני חמשה ענויים
 כנגד מי. עשאו מפקין. שאין הה"א כינוי. כמ"ש
 במלת סופה הסמוכה ודומיה. הבאין מפקין.
 שהוראת המפיק בשמות. כענין מלת של
 מחובר לכינוי. סופה. סוף שלה. משא"כ במלת
 אינה. שהיא כמו איננה. שהה"א סי' הנקבה
 גרידא. ואין בה מפיק. ככה מלת אינה בלשון
 חז"ל (שהוא רק דרך קצרה כמו איני לזכר.
 שנשתמשו בו במקום אינני. אינו במקום איננו)

----- ארשנו רעננה -----

⁶⁵ גם מצינו כן בשאר מקומות בחז"ל וראשונים כמו
 בסוכה כ"ז ע"א: "הולכי לדבר מצוה", כפי גי' ר"ח
 ור"ף שם, וכן הוא בתוס' כ"ה ע"א ד"ה שלוחי
 ובמגיד משנה סוכה פ"ו ה"ד וברבינו מנוח שם בשם
 הר"ף. וכן רש"י במתני כ"ה ע"א על שלוחי מצוה
 פירש: "הולכי בדרך מצוה" וכן העתיקו התוס' שם.
 וכן אצל הפייטנים מצינו סמיכות על אות השמוש
 לרוב כמו בהושענא (של הקליר) א-ל נא תעינו כשה
 אובד (סדור רבי שבת סופר כרך ג' עמ' 760):
 "נושאי לך עין... למנסכי לך מים". ושם עמ' 761:
 "הנכורי בלתי וכו'" ע"ש בביאורים, ובעמ' 766:
 "צרופי מגוי", עמ' 768: "למען באי לך בכל לב...
 אומרי יגדל שמך", ובעמ' 769: "באי באש ובמים".
 וע"י בחלק א' סי' קנח, ר' רכג, רעו והוספה לסי'
 שלט ובארשנו רעננה. הרי מלשון מקרא, לשון חז"ל,
 לשון תפלותינו ולשון הפייטנים שסמיכות על אותיות
 השמוש וכו' היא לשון ראויה לבוא בקהל - ומה לנו
 להתחכם יותר מהם.

⁶⁶ מבואר מדברי רבינו הריעב"ץ כאן שהסכים לכלל
 הר"ה שאותיות בכ"ל המשמשות בראש מלה יבואו
 בפתיח בהפסק מאמר אע"פ שאין סיבה לה"א
 הידיעה. אך הדברים מתמיהים ע"ש בשערי דמעות
 (סי' שיז).

ח' בראשו ובסופו בחג החג ושם (יב) בסופו
 כחג. וביחזקאל (מה) בחג. נחמיה (ח) בחג
 (דה"ב, ה, ו) החג והחג. כל זה לא ידע
 ואשם. ועכ"ז רוצה לטול את השם: **קמט**
 פירות מלא יו"ד שבוש: **קנ** החג שבוש:
קנא {קמא} גזל נקד שש נקודות. נתאנה
 שתות מלבר. כי אינן אלא חמש בסמוך
 ומחובר. גזל אח {יחזקאל יח, יח}. והמוכרת
 קמוץ:

י **קנא** {תכיינא} ושלך **קנב** ושלך
קנב ושלך קמץ הלמד ושר"א בכ"ף. ונהפוך
 הוא. כי דין המלה כמו לך בלתי מופסק:
קנד שלך שלי. ממין טעות הקודם:

י **קנה** בדעות בחר ג"כ בשו"א.
 והראוי בפתח. כי לא כל הדעות שוות. והתנא
 עוסק באלו המיוחדות בלבד: **קס** לרצות
 עשאו כבד. כובד עו"ן המוני הוא. הבלתי
 מקפיד על לשונו. כי אז הוא יוצא. כמו מרצין
 לאדם. אבל הוא קל עומד. כמו לרצות עוד.
 ויגיד עליו רעו. לכעוס:

י **קנז** מהר נאחז בסבך השבוש. שזה
 המשקל משמש בכל מקום צווי מהכבד. מהר
 קח. מה שלא יתכן כאן. ועם שנמצא פעם מהר
 וקרוב. שלדעת קצת הוא תואר. אין נכון לדבר
 בדרך הזרים והבודדים. במשנה שלשונה ברור
 וצח. והתואר המבורר ממהר עד ממהר רגלים
 ממהרות: **קנח** זו זו שני שבושים קשים
 מדעתו ובחירתו המשולחת. לחשבו שמוסב על
 המדה. ושגה מאד בזה. כי אין בכח מלת זו
 הוראת תואר למדה מן המדות שנוכרו למעלה
 בלשון רבות בלבד. וברחוק ממלת זו. אבל
 מלת זה תשקיף על המתואר הסמוך לה ונראה
 עמה. ר"ל זה החלק מהמדות טוב או רע הוא.
 וכ"ה בכ"ה בה"א:

יד **קנט** בהולכי בית המדרש עזב
 הלמ"ד הנמצאת בכ"ה מחסרון דעת. שכבר
 יבואו סמוכים רבים על אות השמוש. משכימי
 בבוקר. מאחרי בנשף. קנצי למלין. גמולי
 מחלב. * [שנת לעיני. ותועבת לאדם] ודומיהם
 הרבה. וכן יבוא הסמוך גם על מלת הטעם.